

Göç ve Göçmen Kaçakçılığı Suçları: Türkiye ve İtalya Örneği*

Migration and Migrant Smuggling Crimes: Case Study of Turkey and Italy

Levent YİĞİTTEPE**
Yusuf Halit ÇAYKARA***

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, göç konusuyla ilgili bazı kavramlara değinmekle birlikte göçmenlerin Avrupa'ya ulaşmak amacıyla kullandıkları yasa dışı göç rotasını incelemek ve Avrupa, İtalya ve Türkiye'nin bu soruna yönelik çözüm önerilerini ortaya koymaktır. Bu konu bağlamında çalışmada dünyadaki göçmen durumuyla ilgili Birleşmiş Milletler (BM) raporları incelenmiş ve göçmenlerle ilgili sayısal verilere yer verilmiştir. Ayrıca Türkiye'deki Suriyeli göçmenlerin durumuna da değinilerek göçmen, mülteci ve sığınmacı gibi birbiriyle karışan kavramların farkı belirtilmiştir. Yasa dışı göçün en önemli unsurlarından olan göçmen kaçakçılığı suçunun Türk ve İtalyan kanunlarına göre ceza durumuna ve İtalya'da 2002 yılında değişen göç kanunlarının göçmen kaçakçılığı açısından değişen hüküm ve sonuçlarına yer verilmiştir. Avrupa'ya ulaşmak amacıyla kullanılan en yaygın kaçakçılık hatları ve rotaları incelenmiş ve Akdeniz'de rotalara göre gerçekleşen ölüm oranlarına değinilmiştir. Yine Avrupa ve İtalya'nın bu bölgede kaçakçılığı önlemek için yaptığı çalışmalar araştırılmıştır. Zira İtalya, Avrupa'nın yürüttüğü Frontex'ten farklı olarak "Mare Nostrum" ve "Constant Vigilance" gibi kendi operasyonlarıyla bölgede faaliyetler yürütmektedir. Bölgede yapılan birçok operasyona rağmen, istenilen başarı sağlanamamıştır. Sonuç olarak özellikle İtalya üzerinden gerçekleşen rotada son yıllarda meydana gelen ölümler ciddi oranda artmış ve Akdeniz zamanla ölüm denizi haline gelmiştir. Son tahlilde, ölümlerinin engellenmesi için çözüm önerileri üzerinde durulmuştur.

ANAHTAR KELİMELELER

Frontex, Göç, Göçmen Kaçakçılığı, İtalya, Türkiye

ABSTRACT

The purpose of this study is to related some of the terms associated with migration case and to analyze the illegal migration flow which is caused by the immigrants who wants to reach Europe. This article will also seek out the solutions created by Europe and finally it will reveal the missing aspects of rescue operations carried out by Europe, Italy and Turkey themselves. Relevant to this issue the United Nations' report on the World migration case has been analyzed and digital data has been given regarding the migrants. Moreover, the case of Syrians living in Turkey touched on and distinguished some terms such as migrant, refugee and asylum seeker which can be sometimes confusing. The migrant smuggling crime as one of the most significant element of illegal migration and the punishment case according to Turkish and Italian laws and the changes provision and consequences of the changed migration law have been mentioned in the aspects of migrant smuggling in Italy in 2002. The most common used smuggling route and line in order to reach to Europe has been focused on as well as the death rates, according to the Mediterranean routes which were examined in the study. Some efforts that conducted by Europe and Italy to prevent smuggling in this region have been analyzed. According to the findings of this study, Italy is conducting its own activity in the region such as "Mare Nostrum" and "Constant Vigilance" operations unlike Europe's Frontex operation but, in contrast with many operations in the region, the targeted success was not reached out. As a result, this case has profoundly increased the death rates especially the route of Italy which eventually led the Mediterranean sea called "Death Sea". In the final analysis, the numerical death rate and solution offers in order to decrease this rate, has been reported.

KEYWORDS

Frontex, Migration, Migrant Smuggling, Italy, Turkey

Makale Geliş Tarihi / Submission Date	Makale Kabul Tarihi / Date of Acceptance
06.02.2019	18.03.2019
Atıf	Yığıttepe, L., Çaykara, Y.H. (2019). Göç ve Göçmen Kaçakçılığı Suçları: Türkiye ve İtalya Örneği. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 22 (1), 83-92

* Bu çalışma 19-21 Ekim 2018'de Kırşehir'de "1. Uluslararası "Toplum, İktidar ve Siyaset" Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur

** Dr. Öğr. Üyesi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, yigittepe@kmu.edu.tr ORCID: 0000-0002-2508-5501

*** Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Göç Politikaları ve Araştırmaları, Yüksek Lisans Öğrencisi, yusufhalitkansiz@gmail.com ORCID: 0000-0002-2218-2189

GİRİŞ

İnsanların temelde daha geniş imkânlarla sahip olarak, kendilerini daha iyi, özgür ve güvende hissetmeyi umdukları bir hayat hedefiyle, buldukları, sahip/ait oldukları -coğrafi düzeyde- mekândan ayrılıp yeni yerlere gitmeleriyle ilgili bireysel ya da kitlesel hareketliliğe karşılık gelen göç olgusu binlerce yıllık insanlık tarihi kadar eskidir. Tarih öncesi çağlardan günümüze kadar hemen her dönemde yaşanan ve yaygın göç tanımına uyan zorunlu ya da iradi insan hareketliliği bireylerin ve/veya kitlelerin daha uygun ve güvenli yaşam koşulları elde etme güdülerıyla gerçekleşmektedir (Battır, 2018: 236). Zorunlu göç olgusu, savaşlar ve zulümler nedeniyle aç, yaralı ve istismar edilen erkekler, kadınlar ve çocukların ülkelerini terk etmesiyle ifade edilmektedir (Santin, Filipi ve Preçi, 2016: 205). Bu kapsamda dünya üzerinde göçmen sayıları da son 15 yılda büyük artış göstermiştir. Göçe olan talebin artması, ülkeleri özellikle düzensiz göçle mücadelede yeni yöntemler belirlemeye zorlamıştır. Birleşmiş Milletler (BM) istatistiklerine göre uluslararası göçmen sayısı 2000 yılında 173 milyon iken büyük bir artış göstererek bu sayı 2015’de 258 milyon kişi olmuştur. Özellikle taşımacılığın teknoloji ile birlikte gelişmiş olması, bireylerin bir yerden bir yere daha çabuk ve ekonomik ulaşmasını sağlamıştır. Bunun yanında iç savaşlar, küresel eşitsizlik ve kendi ülkelerindeki işsizlik gibi nedenler, bireyleri kendilerine ve ailelerine maddi ve manevi anlamda daha iyi bir ortam bulabilmek için vatanlarını terk etmeye mecbur bırakmaktadır (UN Report, 2017: 9). Türkiye de, stratejik ve jeopolitik konumundan dolayı göçmen konusunun oldukça önemli olduğu ülkeler arasında yer almaktadır. Türkiye, önceki yıllarda da göçe maruz kalan bir ülke olmuştur ancak son yıllarda yakın bölgesinde yaşanan iç çatışmalar ve artan terör faaliyetlerinden dolayı zamanla hem yasal hem de yasa dışı çok fazla göçe maruz kalmıştır. Yine aynı şekilde Türkiye’deki yaşam koşullarının buldukları ülkelerinden daha iyi olduğu düşüncesiyle göçmenlerin hareket ettikleri görülmektedir (Futo ve Jandl, 2007: 222). Türkiye’nin mevcut durumunda ise dünya üzerinde yaşanan göçmen artışından çok, Suriye’de yaşanan iç çatışmaların neden olduğu zorunlu göç, çalışma alanı olarak ele alınmaktadır. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü istatistiklerine göre Ocak 2019 itibarıyla 3.640.466 Suriyeli sığınmacı Türkiye’de yaşamaktadır. Türkiye’de Suriyeliler, “geçici koruma” statüsünde misafir edilmektedir (T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2019). Ülkede bu denli yüksek sayıda olan Suriyelilerin, Avrupa’ya göç etme ihtimalinin olması Avrupalı ülkelere Türkiye ile işbirliği ve antlaşmalar yapma zorunluluğunu doğurmuştur. Son dönemde gittikçe artan göç hareketliliği karşısında Avrupa ülkelerini hem düzensiz göçü önlemek ve hem de buna bağlı olarak ortaya çıkan göçmen kaçakçılığı ile mücadelede başarılı olabilmeleri için birtakım yeni tedbirler almayı zorunlu hale getirmiştir. Bu kapsamda Avrupa Birliği (AB), Avrupa sınırlarını daha güvenli hale getirmek için ilgili ülkeler ile bazı antlaşmalar yapmıştır. AB öncelikli olarak 2013’te Türkiye ile geri kabul anlaşması imzalamıştır. Yapılan bu antlaşma Avrupa’ya ulaşmada kara yolunu tercihini azalttığı görülse de diğer taraftan da bu durum göçmenleri, deniz yolunu kullanmaya itmiştir. Bu nedenle özellikle Akdeniz’de meydana gelen ölümler ciddi oranda artmıştır. Bu çalışmada öncelikle göç konusu içinde çok sık kullanılan ilgili kavramların ayırımı yapılarak göçmen kaçakçılığını önlemek için yapılan düzenlemeler ve hukuki çerçeve oluşturma çabaları analiz edilmiştir. İkinci bölümde Avrupa’ya ulaşmaya çalışan göçmenlerin ve göçmen kaçakçılarının kullanmış olduğu ana hatlar ve rotaları üzerinde durulmuştur. Üçüncü ve dördüncü bölümlerde de İtalya ve Türkiye’nin göçmen kaçakçılığını önleme faaliyetlerinin karşılaştırmalı analizleri yapılarak çalışma sonuçlandırılmıştır.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞININ HUKUKİ BOYUTU

Son yıllarda farklı nedenlerle de olsa dünya genelinde büyük bir artış trendine giren uluslararası göç hareketliliği politikacıların, akademisyenlerin, medyanın ve kamuoyunun yoğun ilgisine mazhar olmuştur. Bu süreçte sığınmacı, mülteci, geçici koruma, göçmen gibi konuyla ilgili kavramlar gündeme dâhil olmuş ve sıkça kullanılmaya başlamıştır. Bu terimlerin, çok fazla kullanılmasıyla birlikte bir kavram kargaşası ortaya çıkmaktadır. Hukuki açıdan göçmenlerin statülerini daha iyi analiz edebilmek adına bu kavramların tanımlarında bir ayırma gitmek önem arz etmektedir. İlk olarak göçmen kavramı ele alınırsa, kavram üzerinde ortak bir tanım bulunmamaktadır. Genel kabul edilebilir anlamıyla göçmen(migrant), “*Bireysel olarak refahını artırmak amacıyla başkaları tarafından zorlama olmadan kendi iradesiyle göç eden kişi*” anlamına gelmektedir. Mülteci(refugee) ise “*Etnik kökeni, dini, belirli bir topluluğa bağlılığı ve sahip olduğu ideoloji yüzünden kendisine baskı yapılacağı korkusu sebebiyle vatandaşı olduğu ülkenin toprakları dışında yaşayan ve ülkesinin koruması altında yaşamını devam ettirmeyen bireydir*” Bu tanımlamalardan yola çıkıldığında göçmenler kendi iradeleriyle yerlerini değiştirirler. Mülteciler ise baskı ile yerlerinden ayrılmak zorunda kalan insanlardır. Sığınmacı (asylumseekers) ise, “*Alakalı ulusal ya da uluslararası antlaşmalar kapsamında herhangi bir ülke için mültecilik statüsünde kabul alabilme başvurusu yapan ve mülteciğe ilişkin başvurunun sonucunu bekleyen bireyler*” olarak tanımlanmaktadır. Bir başka kavram göçmen kaçakçılığı (migrant

smuggling) ise, BM antlaşmalarında ‘‘Her ne şekilde olursa olsun, maddi çıkar kazanmak amacıyla, bir kişinin vatandaşı olmadığı ya da daimî olarak oturmadığı bir devlete yasadışı yollarla girilmesine yardım edilmesi’’ olarak geçmektedir (Çiçekli, 2009). Sıkça dile getirilen bir diğer kavramda geçici korumadır. Tanım olarak geçici koruma, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu madde 91’de şöyledir açıklanmıştır; ‘‘Ülkesini zorlama yoluyla terk etmek zorunda kalmış, ayrıldığı ülkesine dönmesi mümkün olmayan, geçici koruma edinmek amacıyla toplu olarak sınırlara ulaşan veya sınırları geçen yabancılara sağlanan koruma’’. Bu kanun TBMM Genel Kurulunda 04/04/2013’de onaylanmıştır. 28615 sayılı Resmi Gazetede 11/04/2013’de yayımlanarak yürürlüğe sokulmuştur. Bu yasayla kamu düzeninin sağlanması ve insan hakları arasında bir dengeleme yapılarak güvenlik unsuru daha ön plana çıkarılmıştır.

Göçmen kaçakçılığı, BM’nin tanımlamasının yanında Türk Ceza Kanununu 79. Madde de:

‘‘Direkt ya da dolaylı bir şekilde maddi çıkar kazanmak amacıyla, yasa dışı yollardan;

a) Bir yabancıyı ülkeye yasa dışı girişini sağlayan veya ülkede yaşamasına yardım eden,

b) Türkiye vatandaşının ya da yabancı uyruklu birinin yurt dışına çıkarılmasına yardım eden,

kişi, üç yıldan başlamak üzere sekiz yıla kadar hapis cezasına ve on bin güne kadar adli para cezası şeklinde cezalandırılır’’ olarak ifade edilmektedir. ‘‘a’’ bendinden anlaşıldığı gibi sadece bir yabancıyı ülkenin girişine yardım eden değil, aynı zamanda ikamet etmesine imkân sağlayanlar da cezalandırılır. Göçmen kaçakçılığı suçunun insan ticareti suçuyla farkına bakacak olursak, göçmen kaçakçılığı suçunda göçmen, iradesiyle gerçekleştirdiği suçun mağduru olarak görülmemektedir. Diğer taraftan insan ticaretinde, bir insanın özgürlüğünü kısıtlamak ve baskı yapmak gibi insan haklarının ihlalini içeren birtakım suç unsurları bulunmaktadır. Çoğu ülke, göçmen kaçakçılığına ve insan ticaretine sadece sınır güvenliğini ihlal ettiğini gösteren bir suç olarak bakmakta ve işin insan haklarını ihlal eden boyutuna değinmemektedir (Gallagher, 2002: 27). Göçmen kaçakçılığı suçunda, göçmen ile bu kaçakçılığı yapan kişi arasındaki bağ ulaşılmak istenen ülkeye varıldığında bitmiş olur. İnsan ticareti suçlarında söz konusu mağdur olan kişinin özgürlüğü kısıtlandığı için aralarındaki ilişki süreklilik arz etmektedir. Yine göçmen kaçakçılığı eyleminde, kaçırılan göçmenlere karşı bir baskı ve şiddet unsuru bulunmamaktadır. Göçmen, kaçakçılık yapan kişiyle kendi iradesi ile bağlantı kurar, insan ticareti suçunda ise kaçırılan insanlara baskı ve şiddet uygulanarak kendi isteği dışında zorla hareket ettirilir ve insan ticareti yapanların sömürüsüne maruz kalınır. Bu önemli ayrımlardan anlaşılacağı üzere göçmen kaçakçılığı yapanlara kıyasla insan ticareti ile uğraşan kişilere daha ağır cezalar uygulanmaktadır. Hukuki duruma İtalya açısından bakacak olursak; İtalya’da Göç Kanunu 2002 yılında geniş ölçüde değiştirilmiştir. Yeni düzenlemeyle İtalyan botlarına uluslararası hukuka uygun bir şekilde şüpheli gördükleri gemileri arama izni ve eğer kanıt bulunursa sahil güvenlik botu eşliğinde limana götürme yetkisi verilmiştir (Cuttitta, 2014: 28). İtalya’da göç kanununda yapılan düzenlemeler göçmen kaçakçılığını ve yasa dışı göçü önlemeye yönelik olsa da bu konuda yeterince başarıya ulaşamamıştır. Bu konuda çalışmalar yapan Nieuwenhuys’a göre göçmenler yeterli bir şekilde bilinçlendirilirse insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı suçuna meyil eden kişilerin miktarı da azaltılabilir (Nieuwenhuys & Pecout, 2007: 1677). Bu bağlamda özellikle caydırıcı yasalar üzerinden göçmen kaçakçılığını ve yasa dışı göçü önlemeye çalışan Türkiye ve İtalya’nın, hem buldukları coğrafi konumları hem de sosyolojik yapıları bakımından büyük benzerlikler taşıdığı görülmektedir. Her iki ülkenin de göçmenlerin ve göçmen kaçakçılarının geçiş güzergâhlarında bulunması nedeniyle sahip oldukları ortak sorunların çözümü için çaba harcadıkları ve bu yönde çalışmalar yaptıkları görülmektedir.

2. AVRUPA’YA ULAŞMAK İÇİN GÖÇMENLERİN KULLANDIĞI GÜZERGÂHLAR

Avrupa, BM tarafından açıklanan 2015 raporuna göre dünya üzerinde en fazla göçmene ev sahipliği yapan kıta konumundadır. 2015 yılı itibariyle Avrupa’da toplam 76 milyon göçmen yaşamaktadır. Bu rakam 2000’de 56 milyon iken, 15 yıl içerisinde yaklaşık 20 milyon artmıştır (UN Migration Report, 2016). Buna bağlı olarak da Avrupa’nın gelişmiş ülkelerinin büyük bir kısmı nüfus bakımından incelediğinde yaklaşık %10’u göçmen statüsüne giren insanlardan oluşmaktadır. Kıta Avrupa’sının göçmenler bakımından ilgi çekici olmasının en önemli sebebi vatandaşlarına sunduğu hizmetler ve refah yönünden sağlamış olduğu imkânlardır. Diğer taraftan yasadışı göçe neden olan insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı suçlarının sırasıyla deniz, kara ve deniz yolları üzerinden gerçekleştirildiği görülmektedir. Göçmen kaçakçılığı yoğunluklu olarak dünyada kara ve deniz yolu üzerinden yapılmaktadır. Kara yolu kullanılarak yapılan kaçakçılığın en yoğun olduğu hat, ABD-Meksika sınırındır. Hava yolu, alınan güvenlik tedbirleri bakımından, diğer kullanılan yollara göre daha kontrollü olduğundan dolayı yasadışı göçlerde çok fazla tercih edilen yöntem değildir. Avrupa’ya geçiş için kara yolu tercih edildiğinde ise Türkiye’nin, göçmen kaçakçıları tarafından çok sık kullanılan bir ülke olduğu görülmektedir. Özellikle Ortadoğu ve Orta Asya’dan gelen göçmenler, Yunanistan güzergâhından Avrupa’ya ulaşmak amacıyla Türkiye’yi doğrudan geçiş yolu şeklinde kullanmayı kendilerine bir rota olarak seçmişlerdir.

Avrupa'ya göç etmeyi düşünen insanların diğer bir kısmı da daha çok deniz yolunu kullanmaktadırlar. Deniz yoluyla yapılan göç hareketliliğinde göçmen kaçakçılığı çok önemli bir problem olarak görülmektedir. Afrika'dan deniz yoluyla Avrupa'ya ulaşabilmenin daha kolay olması bu yöntemin kullanılmasında daha çok tercih sebebi olmaktadır. Deniz yoluyla yapılan kaçakçılık eylemlerinde kullanılan deniz araçlarının ilkel ve çok eski olması ölümlerle sonuçlanan kazaları da beraberinde getirmektedir. Göçmen kaçakçılığını planlayan suç örgütleri Afrika'nın kuzeyinde bulunan bazı şehirleri Avrupa'ya ulaşmak isteyen göçmenlere ait toplama merkezleri olarak kullanmaktadır. Bu şehirlerden çok sık kullanılanlar arasında, Mısır'ın başkenti Kahire, Fas'tan Oujda; Cezayir'den Tamannasset, Magnehia ve Ourgla; Libya'dan Sebha şehri yer almaktadır.

Haritada da görüldüğü üzere Avrupa'ya deniz yoluyla gerçekleşen kaçak göçmen hareketliliği 3 ana güzergâh üzerinde yoğunlaşmaktadır (<http://appsaljazeera.com>). Bunlar yoğunluk sırasına göre:

1. Tunus ve Libya kullanılarak İtalya ve Malta'ya ulaşılan rotadır. Özellikle Lampedusa adası üzerinden İtalya'ya varmak en çok tercih edilen güzergâhtır. .
2. Yunanistan'a ulaşmak için kullanılan Türkiye üzerindeki güzergâhtır. Bu güzergâhta önemli geçiş hattı olarak Atina kullanılmaktadır.
3. Bir diğer rota ise Fas kullanılarak İspanya'ya ulaşılan geçiş hattıdır.

İkinci ve üçüncü maddelerde bahsedilen rotalar birinci maddede belirtilen rotaya kıyasla daha az tercih edilen ve ölüm oranları bakımından sayının az olduğu rotalardır. İspanya'nın yasa dışı göçü önlemek için sınırlarının kontrolünü daha çok Fas'a yakın bölgede, güneyde sahip olduğu topraklar üzerinden yaptığı görülmektedir. Türkiye ve Yunanistan üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığının tercih edilme nedeni ise iki ülke arasında deniz mesafesinin İtalya ile Kuzey Afrika'da bulunan ülkeleri arasından daha kısa olmasıdır. Uluslararası Göç Örgütü tarafından 2016 yılında yapılan istatistiklere göre 363.159 insan Avrupa'ya deniz yolunu kullanarak varmıştır. Bu verilerin içinde birinci madde kapsamına giren Kuzey Afrika-İtalya güzergâhını kullanarak ulaşan kişi sayısı 181.436'dır. Bu güzergâhta 4576 insan ulaşmadan hayatını kaybetmiştir. İkinci madde kapsamında Türkiye-Yunanistan güzergâhını kullanarak geçiş yapan kişi sayısı 173.561 olmuştur. Yine aynı güzergâhta 434 kişi de hayatını kaybetmiştir. Üçüncü maddeye göre Fas-İspanya güzergâhında kullanarak geçenlerin sayısı 8162 kişi olmuştur. Bu güzergâhta yalnızca 69 ölüm vakası gerçekleşmiştir (www.iom.int, 2016).

Rapordaki verilere bakıldığında Kuzey Afrika-İtalya hattında ölüm oranlarının diğer hatlara nazaran çok daha yüksek olduğu görülmektedir. Artarak devam eden bu ölümlü vakalardan dolayı özellikle göçmen kaçakçılığının İtalya'ya bakan yönü gerek yaşanan insanlık dramına dikkat çekmek gerekse ülkelerin bu yönde yapacağı çalışmalara katkı sunması açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda çalışmamızın bundan sonraki bölümünde Avrupa'nın ve İtalya'nın göçmen kaçakçılığını önleme çalışmalarının daha ayrıntılı olarak analizi yapılacaktır.

3.İTALYA’NIN GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞINI ÖNLEME ÇALIŞMALARI VE FRONTEx UYGULAMALARI

Tüm dünyada göç olgusunun hızlı bir şekilde güvenlik sorunlarına evrilmesiyle hem Avrupa Birliği ülkeleri hem de Türkiye yaşadıkları göçmen sorunlarına çözüm bulabilmek için yeni politikalar geliştirmeye çaba harcamaktadırlar. Özellikle 11 Eylül terör saldırılarının gerçekleşmesinden sonra AB ülkelerinde, var olan esnek göçmen kanunlarından ve projelerinden vazgeçilmiş ve bu konuda etki kapasitesi yüksek yaptırımları içeren kanunlara doğru bir yöneliş söz konusu olmuştur. Bu kapsamda AB sınırlarının güvenliğini tek bir birim tarafından sağlamak üzere 2005’de FRONTEx (Sınır Güvenliği Birimi) ihdas edilmiştir (Akçapar, 2012). FRONTEx, Fransızca “*Frontièr esextérieures*” kelimelerinin kısaltılmasından oluşmaktadır. AB’ye üye ülkelerin deniz kıyılarının ve sınırlarının güvenliğini sağlamak amacıyla güden birimin genel merkezi Varşova’da bulunmaktadır. Sınır güvenliği birimi olan FRONTEx, bünyesinde 336 kişi çalıştırmaktadır. Birime ayrılan bütçe ise 254 milyon Euro’dan oluşmaktadır. FRONTEx’in amacı, görev alanı içinde risk faktörlerini hesaplamak ve operasyonlarda faaliyet gösterecek birimleri harekete geçirmektir (Ultan, 2016).

AB ülkeleri önceleri göçmenlerin gelmesine olumlu yaklaşırken kurulan bu yeni güvenlik birimiyle birlikte daha katı sınır politikalarını uygulamaya geçirmişlerdir. AB’nin uygulamaya koymuş olduğu bu yeni sınır güvenlik politikaları bu ülkelerde başta yabancı düşmanlığını artırmak olmak üzere birçok sorunun ortaya çıkmasına da neden olmuştur (Huysmans, 2006). AB, yasal göçün sağlanabilmesi, yasa dışı göçün ve göçmen kaçakçılığının önlenmesi açısından birçok programlar ve stratejiler ortaya koymasına rağmen başarılı olamamıştır. Özellikle yapılan çalışmaların AB ülkesi olan İtalya açısından kayda değer bir faydasının olmadığı görülmektedir. Bu nedenle İtalya kendi içerisinde bu sorunlarla mücadele edebilmek için gerek ihtiyaç duyduğu hukuki düzenlemeleri hayata geçirerek gerekse komşu ülkelerle işbirliğine giderek birtakım operasyonlarda ve faaliyetlerde bulunmaktadır.

İtalya’da 2002’de göç kanununda geniş bir değişikliğe gidilmiştir. Özellikle 11 Eylül saldırıları tüm Avrupa ülkelerinde olduğu gibi İtalya’da da endişe ve korkuyla karşılanmıştır. Bu nedenle güvenlik kaygıları ön planda tutularak yeni bir göç kanunu yürürlüğe konmuştur. İtalyan kanunlarına göre göçmen kaçakçılığı suçuna azmettiren veya teşvik ettiren kişiler 3 yıl ve daha fazla hapis cezasıyla cezalandırılmaktadır. Ayrıca Avrupa’nın sınır güvenliği politikası düşünüldüğünde göçmenlere karşı iki farklı bakış açısı olduğu görülmektedir bunlardan ilki, sınır güvenliğini sağlamak amacıyla tasarlanan askeri güvenlik; (*military security*), diğeri ise daha çok insancıl ihtiyaçları karşılamayı esas alan insani gözetimdir (*humanitarian care*) (Chouliarakı ve Musarò, 2017: 2).

İtalya, kaçakçılığı önlemek amacıyla “*Constant Vigilance (Devamlı Teyakkuz)*” ve “*Mare Nostrum (Bizim Deniz)*” adında iki operasyon düzenlemiştir. 2004’de başlatılan “*Constant Vigilance*” operasyonunun temel amacı devletin rehberliği altında hayat kurtarmaktır ancak bu amacı gerçekleştirmekte yetersiz kaldığından yerini Mare Nostrum’a bırakmıştır. Mare Nostrum operasyonu, 300’den fazla insanın Lampedusa adası yakınlarında denizde ölmesinin ardından 18 Ekim 2013’te İtalyan Deniz Kuvvetleri tarafından denizlerdeki hayatları kurtarmak ve kaçakçılığı önlemek amacıyla başlatılmıştır. Mare Nostrum, tamamen yeni bir operasyon olmaktan ziyade Constant Vigilance operasyonunun geliştirilmiş halidir (Carrera ve Hertog, 2015: 3). Fakat yapılan araştırmalara göre Mare Nostrum operasyonunun başlamasıyla denizlerdeki göçmenlerin sayısı azalmamış, aksine Libya’daki iç savaşın da etkisiyle göçmen kaçakçılığı özellikle 2015 yılında zirveye ulaşmıştır (Toaldo, 2015: 4). Bu operasyon daha çok İtalya’nın yakın kara sularını kapsamaktadır. Operasyonda deniz taşıtları, uçaklar, dronlar ve helikopterler gibi çok sayıda ekipman kullanılmaktadır ve bu durum da sonuç olarak ciddi bir maliyete katlanmayı da beraberinde getirmektedir. Operasyonu yönetmekte temel aktör olan İtalyan Deniz Kuvvetleri’nden 900’den fazla personel bu operasyon için görevlendirilmiştir. İtalyan Deniz Kuvvetlerinin raporuna göre Ekim 2014’ün sonuna kadar 150.810 kişi Mare Nostrum operasyonu sayesinde kurtarılmıştır (Llewellyn, 2015: 6; Carrera ve Hertog, 2015: 3-4).

Mare Nostrum operasyonu, hayat kurtarma amacıyla kurgulandığından dolayı sadece İtalya’daki siyasi partiler tarafından değil aynı zamanda insani organizasyonlar tarafından da övülmüş ve desteklenmiştir. Mare Nostrum operasyonunun temel amacı denizlerdeki hayatları kurtarmak olmasına karşın, operasyon başından beri kaçakçıları yakalamak amacıyla bir güvenlik rolü de üstlenmiştir (Carrera ve Hertog, 2015: 3; Cuttitta, 2014: 26). Mare Nostrum, bu amacı genişletmekle beraber kullanılan deniz araçları, hava araçları ve personelde de artış sağlamıştır. Zira operasyonun aylık maliyeti ortalama 9,5 milyon Euro civarında iken Constant Vigilance’in ise sadece 1,5 milyon Euro’dur (Cuttitta, 2014: 28). Yüksek maliyeti nedeniyle Mare Nostrum, oldukça masraflı bir operasyon olarak göze çarpmaktadır. Operasyonun giderlerini hafifletmek amacıyla İtalya, AB Dış Sınırlar Fonu’ndan (*European Union External Borders Fund*) Kasım 2013’te fon isteğinde bulunmuştur. Başvurunun ardından Komisyon İtalya’ya acil ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla 1,8

milyon Euro para yardımı yapmıştır. Bu yardımın ardından Komisyon, artık para yardımı yapmamış olmasına rağmen operasyonu çeşitli yardımlarla desteklemeyi sürdürmüştür. Başarılı bir operasyon olarak görülmesine rağmen Mare Nostrum'un, AB ülkeleri tarafından, AB ortak sınır güvenliği politikasına uygun düşmediği değerlendirilmektedir. Çünkü İtalya, Mare Nostrum'la birlikte, AB ortak sınır güvenliği politikası olan FRONTEX'ten ayrı hareket etmektedir. Yapılan eleştirilere rağmen AB İç İlişkiler Komiserliği bu operasyonu tek yanlı üye ülke hareketi olarak görmemektedir. Mevcut durumda AB ortak sınır güvenliği kapsamında olmayan Mare Nostrum'un gelecekte bu şekilde değerlendirilip değerlendirilmeyeceği hala belirsizliğini korumaktadır (Carrera ve Hertog, 2015: 3).

Diğer taraftan Akdeniz'deki göçmen krizinden bahsederken medya ve kamu otoriteleri tarafından ticari gemilerin rolü görmezden gelinmektedir. Halbuki, İtalya'nın Mare Nostrum ve AB'nin FRONTEX kapsamında yönettiği Triton operasyonlarının dışında 2014 yılında 42.000 kişi ticari gemiler tarafından kurtarılmıştır (Aarstad, 2015: 413). Bu bağlamda bölgedeki göçmen krizlerinin çözümünde çok aktörlü katılımın ve işbirliğinin ne denli önemli ortaya çıkmaktadır.

İtalya, yerel birimlerinin operasyonlarıyla ve FRONTEX'in çalışmalarıyla sınır güvenliğini korumayı amaçlamaktadır. İtalya'nın denizlerde güvenliği sağlamak ve göçmenleri kurtarmak amacıyla arama ve kurtarma "*Search and Rescue*" (SAR) birimi bulunmaktadır. Son yıllarda özellikle artan kaçakçılık faaliyetlerinde İtalya hükümeti SAR'ı yeterli bulmayıp görevine son vermiş ve "*Triton*" isimli operasyona ağırlık vermiştir. Yine de daha sonraları Almanya, İspanya ve Hollanda gibi ülkelerden gelen sivil toplum kuruluşları, SAR tarafından bırakılan boşluğu doldurmaya çalışmışlardır. Zira; Hollanda merkezli "*The Migrant Offshore Aid Station*" (MOAS), Almanya merkezli "*See Eye*" ve "*Sea watch*" İspanyol merkezli "*Pro Activa*" ve bunların dışında da "*Medecins Sans Frontieres*" (MSF) gibi 30.000'den fazla çalışanı olan ve 28 ülkenin ortak katılımıyla çalışmalar yürüten sivil toplum kuruluşları boğulma tehlikesi geçiren göçmenleri kurtarmak ve ilk yardım sağlamak amacıyla faaliyetler yürütmektedirler. Bu STK'lardan MOAS ve MSF gibi bazıları hem boğulmak üzere olanları kurtarmak hem de ilk yardım ihtiyaçlarını karşılamak gibi kurtarma operasyonları düzenlerken diğerleri ise sadece can yeleği dağıtımı ve ilk yardım yapma gibi temel ihtiyaçları karşılayabilmektedir. İtalyan hükümeti, bölgede faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarını desteklemektedir. Yine bu çalışmalar kapsamında, İtalyan Deniz Kuvvetleri de orta Akdeniz bölgesinde insani ve ticari faaliyetleri korumak amacıyla "*Mare Sicuro*" (Güvenli Deniz) adı altında faaliyetlerini yürütmektedir (Cusumano, 2017: 91). Gerek İtalya'nın yürütmüş olduğu operasyonlar gerekse FRONTEX kapsamında gerçekleştirilen operasyonlar her ne kadar günümüzde etkin olarak devam etse de göçmen kaçakçılarının da yeni yöntemler bularak faaliyetlerini sürdürdükleri görülmektedir (Aziz, Monzini ve Pastore, 2015).

AB, FRONTEX kapsamında İtalya'ya yardım etmek amacıyla hale hazırda aktif 5 operasyon gerçekleştirmektedir. Bu operasyonlar:

- Hermes
- Aeneas
- Naitulus
- Poseidon
- Triton'dur.

Yürütülen bu operasyonlar, göçmen kaçakçılığını engellemeye yönelik faaliyetlerde İtalya'ya çok büyük oranda destek sağladığı söylenebilir. Bu nedenle İtalya'nın konuya bakışının analizini daha iyi yapabilmek adına gerçekleştirilen operasyonları detaylı incelemek önemlidir. İlk olarak Hermes, Tunus, Libya ve Cezayir'den yola çıkan yasa dışı göçmenlerin Sicilya, Lampedusa ve Sardunya adalarını kat ederek İtalya'ya ulaşmalarını engellemek amacıyla yapılmaktadır. Bu operasyon 2012 yılında başlatılmıştır. Yaklaşık 4 milyon Euro bütçe ayrılmıştır. Aeneas operasyonunun amacı ise Mısır ve Türkiye'den yola çıkarak Apulya ve Calabriya üzerinden İtalya'ya doğru gelen göçmen hareketliliğini önlemektir. 2012'de kurulan bu operasyona İtalya dışında 14 AB ülkesi daha destek vermektedir. Bu operasyon için yaklaşık 10 milyon Euro bütçe ayrılmıştır. Naitulus operasyonu ile de, güney sahillerinde bulunan sınırlar özellikle de Lampedusa adası ve Malta'yı çevreleyen bölge kontrol altına almak amaçlanmıştır. Bu operasyon 2006 yılında faaliyete geçirilmiştir. Naitulus operasyonuna İtalya'yla birlikte Almanya, Fransa ve Yunanistan da katılmaktadır. Faaliyetlerini yaklaşık 1,6 milyon Euro'luk bütçe ile yürütmektedir. Poseidon operasyonu ise, Türkiye ile Yunanistan arasında bulunan hem deniz hem de kara sınırlarını, Yunanistan-Arnavutluk kara sınırlarını, Bulgaristan-Türkiye kara sınırlarını ve İtalya-Yunanistan deniz sınırlarını kullanarak gerçekleştirilmeye çalışılan yasa dışı göç akımına engel olmayı amaçlamaktadır. Poseidon operasyonu 2007'de faaliyete geçirilmiştir. İtalya'nın yanı sıra Yunanistan ve Bulgaristan'da bu operasyona destek vermektedir. Yaklaşık 2,5 milyon Euro bütçesiyle faaliyetlerine devam etmektedir.

4.TÜRKİYE’NİN GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞINI ÖNLEME ÇALIŞMALARI

Göçmenlerin Avrupa’ya ulaşmak için kara yolunun tercih edildiği güzergâhlar içerisinde Türkiye, stratejik bir konuma sahiptir. Ortadoğu ülkelerinden yola çıkan göçmenler önce Türkiye’ye buradan da Yunanistan’a ulaşmayı amaçlamaktadırlar. Göçmenler, Yunanistan’dan üzerinden de Avrupa’nın daha refah ülkelerine doğru hareket etmektedirler. Özellikle Türkiye’den Ege denizi üzerinden Yunanistan’a ulaşma amacıyla yapılan göçmen kaçakçılığı sorunları kara yoluna göre daha vahim olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye jeopolitik konumundan dolayı son yıllarda artan göç hareketlerinden ve göçmen sorunlarından en fazla etkilenen ülkeler arasında yer almaktadır. Türkiye, önceki yıllarda da göçe maruz kalan bir ülke olmuştur ancak son yıllarda Ortadoğu’da yaşanan iç savaşlar, iç çatışmalar ve terör olaylarından dolayı zamanla hem yasal hem de yasadışı göçe maruz kalmıştır. Özellikle 2011 yılı başından itibaren Suriye’de meydana gelen iç çatışmalar ve bununla beraber bölgede yaşanan iç karışıklıklar, yine aynı şekilde bölgede etkin durumdaki çok sayıda terör örgütü tarafından gerçekleştirilen terör eylemleri ve tüm bunların yol açtığı karmaşa göç hareketlerini artırmış ve göçmen krizini tetiklemiştir (Battır, 2017: 126). Bölgede özellikle sivillere yönelik gerçekleşen ve giderek artan şiddet olayları ve insan hakları ihlalleri nedeniyle, en yakın ülke konumunda olan ve insani gerekçelerle sığınmacıları reddetmeme politikasını benimseyen Türkiye bu süreçte göçmenlerin en çok tercih ettiği ülke olmuştur.

Son yıllarda Türkiye’de uluslararası göç denildiğinde öncelikle ülkelerindeki iç karışıklıkların doğurduğu insani krizden kaçan Suriyeli sığınmacılar akla gelmekte ve bu konu gündemin ilk sırasını işgal etmektedir. T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün güncel verilerine göre halen -Ocak 2019 itibarıyla- 3.640.466 Suriyeli geçici koruma kapsamında Türkiye’de yaşamaktadır (T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2019). Özellikle Türkiye’ye gelen Suriyeli sığınmacıların bu denli yüksek sayılara ulaşması Avrupa ülkeleri için önemli bir tehdit algısı yaratmış ve sınır güvenliklerini sağlama ve göçmen kaçakçılığı eylemlerini engelleme adına bazı tedbirler almalarına neden olmuştur.

Avrupa’nın aldığı bu tedbirlerin başında 2013’te Türkiye ile geri kabul anlaşmasının imzalanması gelmektedir. Yapılan bu anlaşma, Avrupa’ya geçişlerde kara yolunun kullanılmasını azaltmıştır. Alınan bu tedbir göçmenleri, bu seferde daha çok deniz yolunu kullanmaya itmiştir. Bu nedenle Akdeniz’de yasa dışı göç nedeniyle meydana gelen ölümler ciddi oranda artmıştır. Bu çerçevede Türkiye’de yasa dışı göçü ve göçmen kaçakçılığını önleme kapsamında İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından birtakım çalışmalar yapıldığı görülmektedir.

T.C İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Çalışmaları:

- Düzensiz Göçle Mücadele Kapsamında Stratejiler Geliştirmek
- Sınır Dışı Etme
- Uluslararası İşbirliği
- Geçici Koruma

Geçici Koruma; 2004 tarihli 100 nolu BM kararına göre uluslararası sınırlara doğru belli bir yoğunlukta insan hareketliliğinin neden olduğu durumda ev sahibi ülkenin hazırlıksız yakalanması sonucu hareketlilik devam ederken sağladığı korumadır. Türkiye’nin son yıllarda gerçekleşen düzensiz göç ve göçmen kaçakçılığı verileri aşağıdaki tablolarda rakamlarla analiz edilmiştir.

Tablo 1: Türkiye’de Son 10 yılda gerçekleşen düzensiz göçmen sayıları

2010	32.667
2011	44.715
2012	47.510
2013	39.890
2014	58.647
2015	146.485
2016	174.466
2017	175.752
2018	268.003

Kaynak: <http://www.goc.gov.tr/icerik3/duzensiz-goc>, Erişim Tarihi:27.01.2019.

Tablo 2: Türkiye’de Son 10 yılda gerçekleşen göçmen kaçakçıları sayıları

2010	1711
2011	1292
2012	1484
2013	1469
2014	1506
2015	4471
2016	3314
2017	4641
2018	4043

Kaynak:<http://www.goc.gov.tr/icerik3/duzensiz-goc>, Erişim Tarihi: 27.01.2019.

Türkiye uluslararası işbirliği kapsamında Uluslararası Göç Örgütü, BM Mülteciler Yüksek Komiserliği ve Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD) ile birlikte çalışmaktadır. 28 Mayıs 2012’de Türkiye, AB’nin sınır güvenliği birimi olan FRONTEX ile düzensiz göçün önüne geçmek için birlikte çalışma yapmayı içeren antlaşma imzalamıştır. Yine düzensiz göçü önlemek amacıyla AB dâhil birçok ülke ile Geri Kabul Antlaşmaları imzalamıştır (Yunanistan, Romanya, Ukrayna, Rusya, Moldova ve Belarus gibi.).

Geri Kabul Antlaşması; bu antlaşmaya katılan ülkelere düzensiz göçü önlemek için birtakım tedbirler getirmeye zorlamaktadır. Aynı zamanda düzensiz göçmen statüsüne giren bireyleri de ülkelerine insan haklarına uygun olarak geri gönderilmesini sağlayacak ortamın oluşturulmasını amaçlamaktadır. Bu antlaşmayla, göçmenlerin, antlaşma yapılmış kaynak ülkeye veya transit ülke üzerinden antlaşmanın kurallarına göre güvenli bir şekilde geri gönderilmesi hedeflenmiştir. .

Yapılan çalışmalar kapsamında:

- AB ile Geri Kabul Antlaşması ve Vize Muafiyeti Metni aynı anda 16 Aralık 2013 tarihinde imzalanmıştır.
- 12 Aralık 2000’de Palermo Protokolü olarak bilinen “Sınır Aşan Organize Suçlarla Mücadele Sözleşmesi” imzalanmıştır.
- “Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi” 30 Ocak 2016’da TBMM tarafından iç hukuk sistemine dâhil edilmiştir (T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2019).

Son yıllarda Arap Baharı olarak adlandırılan halk hareketlenmelerinden sonra Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkelerinde yaşayan insanların hem kendilerini daha güvende hissetme hem de ekonomik anlamda rahat bir yaşam elde etme amacıyla ilk adım olarak Avrupa ülkelerine ulaşma çabaları göç ve mülteci sorunlarını ve buna bağlı olarak da göçmen kaçakçılığı suçlarının artmasına neden olmuştur. Küreselleşme olgusunun daha çok egemen olduğu yeni ortamda gerek AB’nin özelinde ise İtalya’nın gerekse Türkiye’nin yapmış olduğu hukuki ve diğer faaliyetler yasal göçün sağlanmasına ve düzensiz göç ve göçmen kaçakçılığı suçlarının önlenmesine yönelik olsa da yeterli olmadığı ortaya çıkan sayısal verilerden anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Daha önceleri göç sorunları belirli ülkeleri etkilerken son dönemde tüm ülkeleri etkiler hale dönüşmüştür. Bu dönüşümde teknolojinin gelişmesiyle ulaşım araçlarının artmış olmasının ve sonucunda da insanların hareket alanlarının genişlemiş olmasının payı büyüktür. Buna bağlı olarak da küresel bir sorun haline dönüşen göçmen kaçakçılığı ile mücadelede ülkeler arasında bir işbirliği yapılmasını zorunlu hale getirmiştir. Bu çerçevede tüm ülkelerde giderek göçmen nüfusun hızla yükselmesi ülkeleri, yasa dışı göçün önlenmesi ve özellikle çok tehlikeli boyutlara ulaşan göçmen kaçakçılığı suçlarına karşı daha sıkı kanunlar çıkarmaya ve tedbirler almaya zorlamıştır. FRONTEX kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlerle AB ülkeleri, İtalya da kendi yürütmüş olduğu operasyonlarla göçmen kaçakçılığını önleme çalışmaları yapmaktadır. Yapılan bu operasyonlar, ölüm oranlarını azaltmaya yönelik olsa da aksine bu yıllarda arttırdığına dair veriler bulunmaktadır. 2016 yılı verilerine göre Adriyatik denizinde toplamda 4576 ölüm vakası gerçekleşmiştir. Elde edilen verilerin sonuçlarına göre İtalya-Kuzey Afrika güzergâhlarında gerçekleşen göçmen kaçakçılığı faaliyetlerinde ölümlü vakaların sayısı oldukça fazladır.

AB'nin FRONTEX operasyonları ve İtalya'nın gerçekleştirmiş olduğu operasyonlar her ne kadar günümüzde etkin olarak devam etse de göçmen kaçakçılarının da yeni yöntemler bulmaya çalışarak faaliyetlerine devam ettikleri görülmektedir.

Türkiye ile Avrupa Birliği arasında 2013'de imzalanan geri kabul anlaşmasıyla birlikte kara yolu kullanımı azalmasına rağmen kaçakçılıkta deniz yolunu tercih eden göçmen nüfusunda artışlar yaşanmıştır. Bu artışlar neticesinde de Akdeniz ve Ege denizinde gerçekleşen kaçakçılık faaliyetlerinde ölüm vakalarının büyük oranda arttığı görülmüştür. Özellikle Afrika ve Ortadoğu ülkelerinden göçün devam edeceği düşünüldüğünde ise göçmenlerin geçiş rotalarının iki önemli ülkesi olan Türkiye ve İtalya'nın diğer ülkelere nazaran göçmen kaçakçılığı sorunlarıyla daha fazla mücadele etmeye çalıştığı görülmektedir. Sonuç olarak göç olgusunun doğurmuş olduğu artan ölüm oranlarıyla Akdeniz, Adriyatik ve Ege denizi artık zamanla bir ölüm denizi haline gelmiştir. Türkiye ve İtalya'nın yapmış oldukları ortak işbirliği alanlarıyla ve FRONTEX kapsamında aldıkları önlemlerle sorunları ortadan kaldıramasalar da minimuma indirmeye çalıştıkları görülmektedir. Göçmen kaçakçılığı ve göç sorunları ile mücadelede başarılı olabilmenin en önemli koşulu bu konuda küresel işbirliğini artırmak olduğu gerçeğidir.

KAYNAKÇA

- Aarstad, Å. K. (2015). The Duty to Assist and Its Disincentives: The Shipping Industry and the Mediterranean Migration Crisis. *Mediterranean Politics*, 20 (3), 413-419.
- Akçapar, Ş. K. (2012). Uluslararası Göç Alanında Güvenlik Algılamaları ve Göçün İnsani Boyutu. Küreselleşme Çağında Göç: Kavramlar, Tartışmalar, Der: S. Gülfer İhlamur-Öner ve N. Aslı Şirin Öner, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Aziz, A., Monzini, P., Pastore, F. (2015). The changing dynamics of cross-border humans muggling and trafficking in the Mediterranean. Rome: IAI.
- Battır, O. (2017). İnsani Diplomasi: Teoriden Pratiğe Türk Dış Politikasının Yeni Aracı, Konya: Çizgi Kitabevi.
- Battır, O. (2018). Küreselleşme Sürecinde Güvenlik Sorununa Evrilen Kitleli Göç Hareketleri. Küresel Güven(lik)sizlik, Ed. Levent Yiğittepe ve Y. Anıl Güzelipek, İstanbul: Hiper Yayın.
- Carrera, S., Den Hertog, L. (2015). Whose Mare? Rule of law challenges in the field of European borders surveillance in the Mediterranean. CEPS Liberty and Security in Europe No. 79/January 2015.
- Chouliaraki, L., Musarò, P. (2017). The mediatized border: Technologies and affects of migrant reception in the Greek and Italian borders. *Feminist Media Studies*, 17(4), pp.1-15.
- Cusumano, E. (2017). Emptying the sea with a spoon? Non-governmental providers of migrants search and rescue in the Mediterranean. *Marine Policy*, 75, pp.91-98.
- Cuttitta, P. (2014). From the cap Anamur to Mare Nostrum. Humanitarianism and migration controls at the EU's Maritime borders. *The Common European Asylum System and Human Rights: Enhancing Protection in Times of Emergencies* (Editörs: C. Matera and A. Taylor), Den Haag: Asser Institute.
- Çiçekçi, B. (2009). Göç Terimleri Sözlüğü. Cenevre: Uluslararası Göç Örgütü Yayınları.
- Futo, P., Jandl, M. (2007). 2006 Year Book on Illegal Migration, Human Smuggling and Trafficking in Central and Eastern Europe, Vienna: Published by the International Centre of Migration Policy Development, ICMPD.
- G.İ.G.M. (2017). http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecicikoruma_363_378_4713_icerik, Erişim Tarihi: 15.07.2017.
- Gallagher, A. (2002). Trafficking, smuggling and human rights: tricks and treaties. *Forced Migration Review*, 12 (25), pp.8-36.
- Göçmen Güzergahları, Erişim Tarihi: 16.12.2016. <http://appsaljazeera.com/interactive/gocmen/index.html>,
- Huysmans, J. (2006). *The Politics of Insecurity Fear, migration and asylum in the EU*. New York: Routledge Press.
- I.O.M. (2017). Erişim Tarihi: 08.01.2017, <http://www.iom.int/>.
- Llewellyn, S. (2015). "Search and Rescue in Central Mediterranean Sea", http://www.statewatch.org/news/2015/aug/report_wtm_migreurop-arci-ep_08242015.pdf (Erişim Tarihi: 20.01.2019).
- Nieuwenhuys, C., Pécout, A. (2007). Human trafficking, information campaigns, and strategies of migration control, *American Behavioral Scientist*, 50(12), 1674-1695.
- Santin T, Filipi I., Preçi G. (2016). *Ciò Che Ci Spezza Il Cuore E Ci Trasforma In Missionarie: Nelle Vie Della Speranza Insieme Al Migranti*, REMHU - Rev. Interdiscip. Mobil. Hum., Brasília, Ano XXIV, n. 46. pp.205-209.
- T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, (2019). *Geçici Koruma*, Erişim Tarihi: 01.02.2019, http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik.
- Toaldo, M. (2015). *Migrations through and from Libya: a Mediterranean challenge*, Istituto Affari Internazionali.
- Ulan, Mehlika Özlem (2016). "Avrupa Birliğinde Yasa Dışı Göçün Önlenmesi ve Ülke Uygulamaları" Ankara: Nobel Yayınları.
- United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2016). *International Migration Report 2015: Highlights*.
- "Amerika'da İnsan Kaçakçılığı" (2011). Erişim Tarihi: 08.01.2017, <http://blogs.voanews.com/turkish/milhan/2011/11/25/amerikada-insan-kacakcilig/>,
- "Mecburum Gideceğim", Erişim Tarihi: 16.12.2016, <http://appsaljazeera.com/interactive/gocmen/index.html>,